

«ҮМЗ» АҚ жеткізушісінің әдеп кодексі

Кіріспе

Бизнестің тұрақты дамуы - Үлбі металлургиялық зауыты (бұдан әрі - Қоғам) акционерлік қоғамының Компанияның мүдделі тараптарының әлеуметтік қажеттіліктері мен үміттерін шешуге бағытталған стратегиясының шешуші негізі болып табылады. Өз кезегінде, қоғам мүдделі тұлғалардан жоғары этикалық стандарттарды ұстануды және осы стандарттарды бұзу ретінде қарастырылуы мүмкін кез-келген қызметтен бас тартуды күтеді.

"ҮМЗ" АҚ жеткізушісінің этика кодексін қабылдауы және сақтауы қоғамның жеткізушілер және мердігерлермен жасасатын келісімшарттардың, шарттардың, келісімдердің (бұдан әрі – Шарт) ажырамас бөлігі болып табылады.

1. НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕР

1.1. Қоғаммен ынтымақтасатын жеткізушілер, мердігерлер, орындаушылар Қазақстан Республикасы заңнамасының, басқа да қолданылатын заңнаманың және Қоғамның ішкі құжаттарының (бұдан әрі - қолданылатын құқық) талаптарын сақтауға тиіс.

1.2. Қоғамның жеткізушісі - өзі өндіретін немесе сатып алатын тауарларды келісілген мерзімде немесе мерзімдерде қоғамға бизнестік қызметте пайдалану үшін немесе жеке, отбасылық, үй ішінде және осындай өзге де пайдаланумен байланысты емес өзге де мақсаттарда беруге міндетті не қоғамның тапсырмасы бойынша белгілі бір жұмысты орындауға, қызмет көрсетуге және оның нәтижесін шартта белгіленген мерзімде қоғамға тапсыруға міндетті заңды және/немесе жеке тұлға.

2. ЖАЛПЫ ҚАҒИДАЛАР.

Қоғамның жеткізушілері мыналарды сақтайды:

- * өз жұмысында сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарға жол бермейді;
- * өз қызметкерлеріне, өкілдеріне және бірлесіп орындаушыларына/қосалқы мердігерлеріне (бұдан әрі - өз қызметкерлері) қоғаммен жасалған шарттар бойынша коммерциялық параға сатып алуға және сыбайлас жемқорлық сипаттағы өзге де іс-әрекеттер жасауға тыйым салады;
- * заңсыз мәжбүрлі еңбектің барлық нысандарын жоққа шығарады;
- * балалар еңбегін болдырмау;
- * жұмысқа орналасуға және еңбек қызметіне қатысты кемсітушіліктің кез келген түрін болдырмайды;

* еңбек мәселелеріне, оның ішінде ең төменгі жалақы мөлшеріне, қызметкерлердің жұмыс уақыты мен тынығуына, еңбек қатынастарының өзге де мәселелеріне қатысты қолданылатын құқықты сақтайды;

3. ЕҢБЕК НОРМАЛАРЫ

3.1. Қоғам жеткізушілері өздерінің барлық қызметкерлеріне тиісті еңбек жағдайларын қамтамасыз етеді және қызметкерлердің еңбек құқықтарының сақталуына кепілдік береді.

3.2. Қандай да бір кемсітушілікке негіздемелерге, оның ішінде жұмысқа орналасуға және еңбек қызметіне, жыныстық немесе гендерлік қатыстылығына, ұлтына, азаматтығына, нәсіліне, терісінің түсіне немесе ұлтына, дініне, жасына, тіліне, отбасылық, әлеуметтік және ата-ана мәртебесіне, мүліктік және лауазымдық жағдайына, қоғамдық бірлестіктерге қатыстылығына және саяси себептерге, жүктілікке, мүгедектікке, сондай-ақ қызметкердің іскерлік қасиеттері мен оның еңбегінің нәтижелеріне байланысты емес басқа да мән-жайларға қарамастан тыйым салынады.

3.3. Жұмысқа қабылдау үшін қолданылатын құқықпен белгіленген ең төменгі жасқа толмаған адамдарды жұмысқа қабылдауға тыйым салынады. Қолданылатын құқыққа сәйкес еңбек шартын жасасуға жол берілетін жағдайларды қоспағанда, Қоғамның өнім берушілері балалардың немесе кәмелетке толмағандардың еңбегін пайдаланбауға тиіс.

3.4. Қоғам жеткізушінің барлық жұмыскерлерінің олар үшін түсінікті тілде елінің заңнамасына сәйкес қол қойылған еңбек шарты немесе өзге де шарты болады.

3.5. Еңбек шартында жұмыс уақытының ұзақтығын, еңбекке ақы төлеу мен өтемақыларды, хабарламалар мерзімін қоса алғанда, барлық негізгі талаптар, сондай-ақ қолданылатын құқықта көзделген өзге де талаптар қамтылуға тиіс. Қоғамның өнім берушілері қызметкерлердің жұмыс уақыты мен демалысына және жұмыс берушінің басқа да міндеттеріне қатысты қолданылатын құқықты сақтайды.

3.6. Қоғамның жеткізушілері жалақының ең төменгі мөлшеріне қатысты қолданылатын құқықты сақтайды. Үстеме уақыттағы жұмыс, демалыс және мереке күндеріндегі немесе түнгі уақыттағы жұмыс Еңбек немесе ұжымдық шарттардың және (немесе) жұмыс берушінің актісінің талаптарына сәйкес төленеді және/немесе өтеледі.

3.7. Қоғам жеткізушілері өз қызметкерлеріне ана тілінде немесе олар түсінетін тілде жазылған қызметкерлердің құқықтары мен міндеттерін білуге және толық түсінуге мүмкіндік береді.

3.8. Қоғамның жеткізушілері тиісті лауазымдық және жұмыс нұсқаулықтарына ие және оларды барлық қызметкерлері мен кеңесшілеріне жеткізеді.

3.9. Заңсыз мәжбүрлі еңбектің барлық нысандары алынып тасталды. Қызметкерлерді ақшалай қаражатты немесе жеке басты куәландыратын құжаттардың түпнұсқаларын немесе олардың баламаларын кепілге қалдыруға міндеттеуге тыйым салынады.

3.10. Қызметкерлердің еркін жүріп-тұруға және ерекше жағдайларда, дәлелді себептермен, басшының келісімімен еңбек шартында белгіленген жұмыс орнын жұмыс уақытында тастап кетуге құқығы болуы тиіс.

Ешкім физикалық жазаға, заңсыз ұстауға, физикалық, жыныстық және/немесе психологиялық қудалауға ұшырамауы керек.

3.11. Жалақыдан ұстап қалу тәртібі қолданылатын құқыққа сәйкес белгіленеді.

3.12. Қоғамның жеткізушілері қолданылатын құқыққа сәйкес өз жұмыскерлері үшін бірігу еркіндігін құрметтейді.

4. ЭТИКАЛЫҚ ҚАҒИДАЛАР

4.1. Қоғамның жеткізушілері өздерінің қызметіне қатысты қолданылатын құқықтың барлық талаптарын қатаң сақтайды, соның ішінде:

1) **бәсекелестік:** бәсекелестікті тең шарттарда жүзеге асыруға қатысты қолданылатын құқықты сақтау;

2) **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл:** Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға қатысты қолданылатын құқықты сақтау. Қоғам жеткізушілері өз атынан немесе Қоғам атынан бизнесті алу немесе сақтау, немесе қаражат немесе жеңілдіктер алу мақсатында Қоғам қызметкерлері мен үшінші тұлғаларға тікелей немесе жанама түрде қандай да бір материалдық немесе басқа да көтермелеулер ұсынбайды;

3) **заңсыз алынған кірістерді заңдастыру:** заңсыз алынған кірістерді заңдастыруға қатысты қолданылатын құқықты сақтау. Қоғамның провайдерлері ақшаны жылыстату практикасына қатыспауы немесе қолдау көрсетпеуі керек;

4) **мүдделер қақтығысы:** Қоғам қызметкерлеріне немесе олардың туыстарына қатысты олардың іскерлік қызметіне не қабылданатын шешімдерге теріс әсер етуі мүмкін мүдделердің нақты немесе ықтимал қақтығысы болатын жағдайларды болғызбау, айқындау және анықтау;

5) **сыйлықтар мен ризашылық белгілері:** Қоғам қызметкерлеріне материалдық сыйақы, сыйлықтар немесе көрсетілетін қызметтер (Бұдан әрі – сыйлықтар), өзге де ризашылық белгілерін беруден бас тарту. Қоғам барлық сыйлықтар мен ризашылық белгілерін, егер олар негізделген символдық мәннен асып кетсе, кездейсоқ және айқын сыйлықтар мен ризашылық белгілерінен бас тартады және оларды бірдей төлеу мүмкін емес.

5. СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ТАЛАПТАР

5.1. Сыбайлас жемқорлықтың барлық нысандарына, соның ішінде бопсалау, парақорлық, формальдылықтарды оңайлатқаны үшін сыйақы беру, алаяқтық, ақшаны жылыстату және қоғам жеткізушісінің қызметінде непотизмге қатаң тыйым салынады.

5.2. Қоғамның жеткізушілері өз қызметкерлері үшін мәмілеге ықпал ету мақсатында немесе жеке немесе іскерлік артықшылықтар алу үшін жақтаулы көзқарастың орнына оларды немесе артықшылықтарды берген тұлғалардың пайдасына материалдық сыйақыны, сыйлықтарды немесе көрсетілетін қызметтерді тікелей немесе жанама түрде ұсынуға, сұрауға, беруге немесе қабылдауға тыйым салады. Бұл талап қоғамның өнім берушілері мен олардың қосалқы мердігерлерінің персоналына да, сондай-ақ отбасы мүшелеріне де қолданылады.

5.3. Қоғамның жеткізушілері әділ бәсекелестік пен еркін нарық қағидаттарын ұстануы керек. Іскерлік шешімдер жеке қатынастар мен мүдделерді ескере немесе әсер етпеу керек.

5.4. Қоғамның жеткізушілері танылған халықаралық стандарттарға негізделген сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес жөніндегі өз бағдарламаларын енгізеді: өз

жұмыскерлерінің практикалық және ақпараттық даярлығын қамтиды, ашық және тиімді.

5.5. Қоғам жеткізушілері өздерінің іскерлік беделіне немесе қабылданған шешімдеріне теріс әсер етуі мүмкін қоғам жеткізушілері мен қоғам қызметкерлеріне немесе олардың туыстарына қатысты мүдделердің нақты немесе ықтимал қайшылықтары бар жағдайларды анықтау және алдын алу үшін барлық күш-жігерін жұмсайды.

6. ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ ЖӘНЕ ЕҢБЕК ҚАУІПСІЗДІГІ

6.1. Қоғамның жеткізушілері олардың қызметі өз жұмыскерлерінің, мердігерлерінің, өз өнімдерін тұтынушылар мен басқа да тұлғалардың денсаулығы үшін қауіпсіз, сондай-ақ аумағында және үй-жайында шарттық қатынастар жүзеге асырылатын қоғам жұмыскерлері үшін қауіпсіз екендігіне кепілдік береді.

6.2. Қоғамның жеткізушілері жұмыс еңбек жағдайларын қамтамасыз етуге тиіс, жұмыскерлер ақпаратпен таныстырылуға және жүктелген міндеттерді, оның ішінде денсаулық сақтау және еңбек қауіпсіздігі, өрт қауіпсіздігі, радиациялық қауіпсіздік, химиялық заттармен және жабдықтармен дұрыс жұмыс істеу, төтенше жағдайларға дайындық және алғашқы көмек көрсету мәселелерінде орындау үшін қажетті көлемде тиісті даярлықтан өтуге тиіс.

6.3. Қоғамның жеткізушілердің қызметкерлерінде аварияларға / жарақаттарға немесе кәсіптік аурулардың туындауына әкеп соғуы мүмкін әлеуетті тәуекелдерді қоғамның өнім берушісі тиісті алдын алу іс-әрекеттерін (мысалы, жобалау, инжиниринг, әкімшілік бақылау, профилактикалық қызмет көрсету, еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі рәсімдер, ағымдағы қауіпсіздік жөніндегі тренингтер, сондай-ақ жеке қорғану құралдарымен жарақтандыру) қабылдау арқылы бағалауы және бақылауы тиіс.

6.4. Қоғамның жеткізушілері қауіпті жұмыс түрлеріне тән факторларды барынша азайту мақсатында жазатайым оқиғалар мен жарақаттардан болатын зардаптарды, нұқсанды, сондай-ақ әлеуметтік-психологиялық ауруларды болғызбау немесе жою жөнінде барабар шаралар қолдануға міндетті. Қоғам жеткізушілері өз қызметкерлеріне қосымша ақысыз жеке қорғаныс құралдарын ұсынуы керек. Дене жарақатына әкеп соққан кез келген оқиға немесе жазатайым оқиға, сондай-ақ әлеуметтік-психологиялық аурулар құжат түрінде ресімделіп, қоғам өнім берушісінің жоғары басшылығының назарына жеткізілуіне тиіс.

6.5. Қоғам қоғамдағы қауіпсіздікті үздіксіз жақсарту бойынша белсенді жұмыс жүргізеді және бұл туралы өзінің іскерлік серіктестерін міндеттейді. Өндірістік алаңдарда жұмыстарды орындау кезінде қоғамның жеткізушілері Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша жоғары стандарттарды сақтайды, қолданылатын құқыққа сәйкес авариялық жағдайдың туындағаны туралы дереу хабарлауға жауапты болады.

6.6. Қоғамның жеткізушілері еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, радиациялық қауіпсіздік жөніндегі өлшемдерді, өз тауарларын пайдалануды қолдау және/немесе сапасын жақсарту кезінде тауарлардың жалпы қызмет ету мерзімі кезінде еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, радиациялық қауіпсіздік мәселелеріндегі тәуекелдерді азайту мақсатында өз тауарларын, жұмыстары мен көрсетілетін қызметтерін дамытуға қосады.

7. ҚОРШАҒАН ОРТА

7.1. Қоғамның жеткізушілері қоршаған ортаны сақтауға және олардың табиғи ресурстарға теріс әсерін барынша азайтуға ықпал ететін іс-шараларды енгізуге және/немесе орындауға тиіс.

7.2. Қоғамның жеткізушілері шартты орындау кезінде өндірілетін зиянды заттардың көлемін шектейді, сондай-ақ осындай қалдықтардың жойылуын

7.3. Қоғамның жеткізушілері уытты заттарды пайдаланудың алдын алу бойынша шаралар қабылдайды. Балама болмаған жағдайда Қоғамның өнім берушілері уытты заттарды қолдануды барынша азайтуға және қауіпсіз жұмыс істеуді және оларды жоюды қамтамасыз етуге тиіс. Басқа да зиянды заттарға, элементтерге немесе пайдаланылуы шектеулі қалдықтарға қатысты Қоғамның өнім берушілері қолданылатын құқықты қатаң сақтайды.

7.4. Қоғамның жеткізушілері жинақтаушы технологиялардың (мысалы, ластаушы заттарды бақылауды, көмірқышқыл газының бөлінуін) табиғатын да, сондай-ақ энергияны үнемдеу және қалдықтарды өңдеу жөніндегі технологияларды дамытуды, сондай-ақ олардың қоршаған ортаға теріс әсерін азайтатын логистикалық стратегияларды енгізуді (әсіресе, сақтауға, қайта тиеуге және тасымалдауға қатысты) жүзеге асыруға ұмтылады.

7.5. Қоғамның жеткізушілері қоршаған ортаға теріс әсерді жою немесе азайту мақсатында, тауарлардың жалпы қызмет ету мерзімі кезінде, өз тауарларын пайдалануды қолдау және/немесе сапасын жақсарту кезінде өз тауарларын, жұмыстарын және көрсетілетін қызметтерін дамытуға қоршаған ортаны қорғау жөніндегі өлшемшарттарды қосады.

7.6. Қоғам жеткізушілері өздерінің тауарлары, жұмыстары осындай тауарларға, жұмыстарға қолданылатын стандарттар мен нормаларға сәйкес келетінін растайды.

8. ДЕРЕКТЕРДІҢ ҚҰПИЯЛЫЛЫҒЫ ЖӘНЕ ҚАУІПСІЗДІГІ

8.1. Қоғам жеткізушілері қоғам, оның серіктестері, іскерлік іс-шаралар, шарттар, жобалар, құрылым, қаржылық жағдай немесе қоғамның және/немесе оның серіктестерінің коммерциялық құпиясына жатқызылған қызметі туралы кез келген ақпараттың, егер олар оны жария етуге арнайы жазбаша рұқсат алмаған болса, құпиялылығын сақтауы тиіс

8.2. Қоғамның жеткізушілері құпиялы деректердің таралып кетуіне жол бермей, клиенттік деректердің сақталуына және қауіпсіздігіне кепілдік беретін жүйелерді пайдалануы тиіс.

9. БҰЗУШЫЛЫҚ ТУРАЛЫ ХАБАРЛАУ

9.1. Қоғамның жеткізушілері қолданыстағы құқықты бұзу және/немесе ықтимал бұзу туралы хабарлауға ниет білдірген жағдайлар туындаған кезде, олар мұны жасырын немесе құпия түрде жасай алады. Іскерлік мінез-құлық және корпоративтік әдеп мәселелері бойынша Қоғам жеткізушілері қоғамның шұғыл байланыс қызметіне хабарласып, жасырын түрде хабарлай алады. Оператордың телефондары өзгеруі мүмкін, оператордың нақты телефон нөмірлері Қоғамның веб-сайтында орналастырылған. Жедел желінің операторы үшінші тұлға болып табылады. Оператор абонентті анықтай алмайды және нөмірді бақылаудың басқа мүмкіндіктері жоқ.

Сонымен қатар, анонимді хабарламамен дұрыс жауап беру қиын, өйткені қосымша ақпарат алу немесе берілген ақпаратты ашу қажет болуы мүмкін. Қоғам жеткізушісінің деректерінің болуы және онымен қарым-қатынас жасау мүмкіндігі өтінішті мұқият және тиімді қарастыруға мүмкіндік береді. Алайда, өтініштердің барлық түрлері барлық тартылған адамдарға кәсіби және құрметпен қаралады. Құпиялылықтың барынша мүмкін деңгейі қамтамасыз етіледі, ал ақпаратқа қолжетімділік қызметтік қажеттілік қағидаты бойынша беріледі.

10. КОДЕКСКЕ ҚОСЫЛУ ТӘРТІБІ

10.1. Қоғам жеткізушілері "ҮМЗ" АҚ этика кодексіне келесі тәсілмен қосылады. Қоғамның жеткізушілерімен жасасатын шартында мыналар көрсетіледі:

- Қоғамның жеткізушісі, оның ішінде оның қызметкерлері мен олардың отбасы мүшелері, сондай-ақ қосалқы мердігерлер Шарттың бүкіл қолданылу мерзімі ішінде "ҮМЗ" АҚ жеткізушісінің этика кодексіне сәйкестігі бойынша міндеттемелерді өзіне қабылдайды;

- "ҮМЗ" АҚ жеткізушісінің әдеп кодексі қоғам жеткізушісімен жасасқан шарттың ажырамас бөлігін құрайды.

10.2. Қоғамның жеткізушілері осы құжатпен өз қызметкерлерін Әдеп кодексімен таныстыру міндеттемесін қабылдайды.

10.3. "ҮМЗ" АҚ жеткізушісінің әдеп кодексі қоғам жеткізушісімен жасасқан Шарттан туындайтын тиісті құқықтық қатынастарға қолданылады.